

Cinizmus vagy önbecsapás II., avagy a bajor modell

■ LOVAS ISTVÁN

Cinizmus vagy önbecsapás, ez a cím (a fent olvasható „II.” nélkül) a Magyar Hírlap múlt szombati számában központi helyen jelent meg egy valódi publicisztikai mérföldkövet jelentő elemzés fölött. A cikkben most olvasható először a balliberális oldalon nemcsak az, hogy a jelenlegi kormány abszolút többséget is kaphat a jövő tavasszal sorra kerülő választásokon, de – és ez teszi a cikket igazi „elsővé” – megkérdőjelezi a liberális publicisták eddigi teljesítményét és hatékonyságát. A hosszú véleménycikk – melynek szerzője egy bizonyos Galambos Péter, akit a balliberális lap a mellékelt fényképen a náluk megszokott pózban ábrázol (jobb kéz visszahajlítva, arcot támasztva, meditatív tekintet) – első négy mondata oly elementárisan megrázó vallomás, hogy feltétlenül ide kívánczok:

„A Fidesz(–MDF) utóbbi hetekben tapasztalható megerősödése nyomán sokan politikai fordulatot emlegetnek, mondván, a koalíciónak mégis lehet esélye arra, amit korábban a legtöbben szinte elképzelhetetlennek tartottak: az abszolút többség megszerzésére. Egyes jelek arra utalnak, hogy egy másik fordulat bekövetkezte is felettebb valószínű. Nevezetesen, vége szakadhat a liberális publicisták nagyjából három éve tartó folyamatos önbecsapásának. Sajnálatos, hogy ilyen későn.”

Na végre, gondolhatnánk – egészen addig, ameddig meg nem látjuk az SZDSZ–MSZP-elkötelezettségű lap által az újságíróként azonosított Galambos kiemelt mondatát: „A liberális publicisták zöme talán saját tisztességes és egyenes gondolkodásának lett az áldozata. Nem hitték el, hogy ennyire cinikus, kizárólag a látszatra ügyelő politizálással eredményt lehet elérni. Márpedig egyre inkább úgy tűnik: lehet.”

Mester Ákos, a Magyar Narancs által is „simlis privatizátornak”, az ÉS múlt heti számában pedig egyszerűen „f...sz”-nak nevezett főszerkesztője és sunyi stábjá: Farkasházy, R. Székely, Eörsi, Vársárhelyi Mária és társai – akik pusztán neve elé rakni még a legsúlyosabb jelzőt is súlyos sértés a jelző testi épsége ellen, tekintettel a névhez a tulajdonos munkássága révén már ráakódott képzetársításokra – mint akik „saját tisztességes és egyenes gondolkodásának” áldozata? Na ne. A jelek szerint a cinizmus és önbecsapás purgatóriuma a másik oldalon még jó ideig folytatódik. Szerencsénkre.

Galambos okfejtése egyébként érdektelen, de röviden ismertetjük a lényegét: a kormány ócska propagandájával jól átveri a társadalmat, miközben a „tisztességes és egyenes” liberális publicisták azt hitték, az ilyen trükkökre a lakosság nem vevő. Márpedig az, állítja Galambos.

A kérdést azonban valóban érdemes feltenni: hol rontották el a balliberális publicisták azt, ami nagyjából 1996–1997-ig oly jól látszott működni? Aminek néhány igen egyszerű szabálya: támadd akár a leggaládabb hazugsággal is a konzervatív oldalt; a hazugságot – bármilyen erősen is olvassák fejedre – ne ismerd el, hanem médiatűlsúlyodat kihasználva váltig ismételd; tépd szét vezető embereinek hitelét a lehető legaljasabb eszközökkel és a rágalmak bő használatával; a csúsztatott rágalmak legsúlyosabbjait minden cikkben ismételd; mindenkor fejezd ki „fájdalmadat”, hogy mindez, amit az ellenfél tesz, az a demokráciát és a nyitott társadalmat teszi tönkre; a jobboldal ellenőrlő a szélsőjossal, ami egyenlő az antiszemitizmussal, rasszizmussal és cigányellenességgel, és így tovább. Amikor pedig a te csapatod van hatalmon, integrálj; amikor nem, dezintegrálj.

Noha külön elemzést érdemelne (mégpedig a jobboldalon), hogy ez a technika miért működött oly olajozottan több mint fél évtizeden át, és miért kezd mindjobban csütörtököket mondani az utóbbi években, annyi biztosnak tűnik, hogy a kiteljesedő kudarc oka egyrészt egyszerűen a csömör, másrészt egy, a „cinizmus és önbecsapás” fejezetéhez tartozó, meglehetősen érdekes jelenség. Ez pedig a kádári sajtóvilágból kikecmergő társadalom mélyseges hite saját „dörzsöltségében”. A sajtó fogyasztói azt hitték, ellentétben a demokratikus országok nyilvánosságával – amelynek nem volt tapasztalata a legráfínáltabb hazudozásokból az igazságfoszlányok kihámozásában –, ők a „sorok mögött” is megtanultak olvasni. Hiszen évtizedeken át gyakorolták, hogy „megfejtsek”, mit rejtjeleztek – állítólag – az egypártrendszer újságírói. És ha „olyan” körülmények között erre képesek voltak, igazi gyerekjáték a szabad sajtóviszonyok közepette a kisebb torzításokat lefűlelni. Csakhogy súlyosan tévedtek. Az újságírók kegyetlenül átvették a magát a dörzsöltség ellen beoltottnak hitt közvéleményt. Amely azonban – a balliberálisok szerencsétlenségére – mégis sokat tanult. Érettebbé vált, és rájött arra, hogy amit olvas a lapokban, vagy igaz, de inkább részben igaz, vagy sokszor egyáltalán nem igaz. Sőt már előre tudja, melyek a kényes események, és mit fog hazudni róluk a balliberális sajtó, melynek témaválasztása mára oly mértékben monotonná vált, hogy komoly olvasótaszító erővé vált. Ha a puding próbája az evés, nyissa ki bárki az elmúlt két hét balliberális napilapjainak véleményrovátát, és kategorizálja a cikkeket: véletlenül sem a közérdeklődés elsőrendű témáiról (közbiztonság, létbiztonság, gazdasági növekedés, infláció csökkenése, egészségügy) szólnak, hanem óriási túlsúlyban a „szélsőjobb” téma viszi a prímét, valamint az az álkérdés, vajon a MIÉP koalíciós partner lesz-e? Márpedig figyelembe véve a balliberális oldal évtizedes, sziklaszilárd hitét a közvélemény-kutatásokban (mely csak azóta rendült meg, mióta kiderült, a Fidesz messze népszerűbb a posztkommunisták pártjánál), a 2–3 százalékon álló, a felmérések szerint a parlamentbe amúgy sem bekerülő MIÉP-pel való koalícióalkotásnak balliberális szemzőből nagyjából annyi köze van a realitáshoz, mint azon középkori teológiai vitáknak, hogy hány angyal tud táncolni egy tűi fókán.

De mind többen látnak át a cikkek valódi szándékain: a demokráciaféltsébe és toleranciaszeretbe csomagolt példátlan gyűlölet- és hisztériakeltésen. Ezzel a szándékkal születnek azonban a gazdasági „elemzések” is, melyek szerint minden eredmény tulajdonképpen negatív folyamatot takar, és amúgy is minden rossz, de még rosszabb lesz.

Az Egyesült Államokban az elmúlt hetekben vált bestsellerré egy könyv, amely most először, belülről tárja fel, hogy az amerikai elektronikus sajtó munkatársai miként torzítják az eseményekről szóló tudósításaikat és szabják át azokat liberális ideológiájuknak megfelelően. A szerző 28 éven át dolgozott a CBS tévéhálózat hétszeresen Emmy-díjas tudósítójaként. Nyilván tudja, mit ír. Az amerikaiak is – ma már egyre nagyobb mértékben. Magyarországon e felismerés szintén egyre inkább közkincs. A jelek szerint mindjobban a bajor modell felé haladunk: a bajor polgár reggeli kávéja kavargatása mellett a liberális/balliberális Süddeutsche Zeitungot olvasgatja, majd rendre a jobboldali Keresztényszociális Unióra szavaz. Holott a Süddeutsche Zeitung itteni társaihoz viszonyítva hitelt érdemlő lap.